Kis-Czell, 1899. Vasárnap, szept. 17.

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSAG.

Mejelen minden vasárnap. Jelige: »Küzdelem az igazságért!«

Előfizetési ár:
Egy évre . . . . . Negyedévre . . 1 frt
Fél évre . . . . . 2 Egyes szám ára —
Hirdetések árszabály szerint számittatnak.

FŐSZERKESZTŐ:
HUSS GYULA.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
HUSVÉTH SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kis-Czell, Gyarmati-tér 76. szám. Ide intéseadók a lap belemi és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelembe nem vétetnek.

Iparfejlesztés.

Azt hisszük, hogy végre valahára helyes utra tértünk ipari viszonyaink szanálásában. Az eddigi helyzet annyira zavaros volt s ezt a zavaros helyzetet az egymás hegyibe hányt törvények, rendeletek és intézkedések annyira összezavarták, hogy lassankiűt visszaesés állott be ipari fejlődésünk egész vonalán. Gyáriparunk látszólagos fellendülésével szemben áll a kisipar teljes züllése s az iparos osztály degeneráltságának számos elszomorító jele.

Hegedüs Sándornak, az uj kereskedelmi miniszternek aligha tellett valami nagy örömé ezekben az állapotokban, midőn alkalma nyillott közelebbről belepillantani a dolgok folyásába. De, ugy látszik, nem az az ember, aki egykönnyen meghátrál a tornyosodó nehézségek elől. Erélyes kézzel nyult iparügyeink rendezésébe s ugy látszik még a véleletlen is társul szegődik munkájához.

Két nagyfontosságu kongresszust tartanak legközelebb, melyeknek határozatai, ugyis mint erkölcsi testületeké, ugyis mint közvetlenül érdekelt szakembereké döntőleg folyhatnak be iparügyeink jövendő intézésébe s ezzel miként való alakulásába. A kereskedelmi- és iparkamarák nagyváradi és az ipartestületek kolozsvári kongresszusát értjük, melyeknek napirendjére az égető fontosságu ipari kérdések egész sorozata van kitűzve. Különösen sulyt kell helyeznünk az ipartestületek kongresszusára, már azért is, mert az évek hosszu során át hozott, de vagy végre nem hajtott, vagy a kereskedelmi miniszteriumban heverő határozatok sorsáról alighanem sok szó fog esni. Ugyancsak elhatározó befolyással fog birni a szövetkezeti ügy felkarolásáról hozandó határozat, annál is inkább, mivel a központi hitelszövetkezet nagyarányu anyagi eszközeivel most már teljes sikerre nyujt kilátást. Mindenkép kétségtelen, hogy Hegedüs Sándor nagybecsü és igazán gyakorlati utbaigazitást fog nyerni e két kongresszus tanácskozásaiból.

Figyelmünket azonban teljes mértékben alkalmasak lekötni azok a törekvések, melyeket az állami beavatkozás vet most egymás után felszinre s amelyek bárkit is meggyőzhetnek arról, hogy a kormány végre teljes komolysággal és ami fő, céltudatos eszközökkel dolgozik iparunk intenziv fejlesztésén. Nem is emlitve Hegedüs Sándor felvidéki utját, melyen közvetlen tapasztalatokat kivánt szerezni az illető vidékek ipari helyzetéről, csupán két intézkedését tesszük szóvá.

Az egyik a nagy iparstatisztikai felvétel, a másik a kereskedelmi muzeum s ezzel kapcsolatosan a kereskedelmi hirszolgálat rendezésének ügye.

Az iparstatisztikai felvétel munkálatai most folynak országszerte, és pedig az e czélra külön kinevezett iparfelügyelők személyes vezetésével s közvetlenül szerzett tapasztalatainak felhasználásával. A felvételnél használt kérdőiveket egy a kereskedelmi miniszterium szakférfiaiból és a kereskedelmi- és iparkamarák titkáraiból álló értekezlet állapitotta meg. Az értekezlet tagjai mindannyian elismerték ennek az akcziónak iparfejlesztésünkre való fontosságát s mérhetlen kárnak minősitették azt, hogy iparügyünk teljes statisztikája felett eddig nem rendelkeztunk.

Az iparstatisztikai felvétel tükör gyanánt fogja megmutatni az összes bajokat és fennálló hiányokat, tehát egységes és áttekinthető képet fog nyujtani arról, hogy tulajdonképen iparunk mely ágazataiban van szükség állami intervenczióra és esetleg törvényszerü intézkedésekre. A felvételek adatai elhatározó befolyással lesznek az állami kedvezményekről készitendő uj törvény konfiskálásánál is. Ha még mindehhez hozzávesszük, hogy az 1884. évi ipartörvény reviziója is rövidesen napirendre kerül, lehetőleg magunk előtt

TARCZA.

Vigtalan.

Tudom, tudom, hogy el fog multni minden,
A bánat és a szenvedés . . . . . .
És mégis, lelkem titkos gondolatja:
Nines teljes megsemmisülés.

Ha fáradt szempilláinkat lecsukjuk
S leszáll az örökös sötét,
Az izzó agynak forrongása megszűn
S beáll a rejtélyt oldó vég.

A nagyszerü homályban élet támad,
Egy élet, fel nem fogható,
Homályos, rejtelmes, szent és világos . . .
De nincsen erre földi szó.

Hiába itt a tudományos erők
S bizonyitékok tengere,
Hogy meghalunk és azzal vége, vége . . .
Hiszünk, de nem bizunk benne.

S így lesz ez, mig ember lesz a világon,
Akár kivő, vagy hittelen;
Amig halál lesz, élni fog örökké
Gyönyörü eszméd: Végtelen.

ERDŐSI DEZSŐ.

Az örök béke.

Irta: Stern Jakab

A próféta jövendőbe repülő láng szeme mit lát a jövőnek valósággá igeczesedett tényeit-e csupán? avagy isteni ihlete belekap a kedélyekbe is, s a mi azokban mint vágy, óhajtás és hit élni fog, azt is látja ő? Tud ő a jövő kor képzeletébe is tekinteni s látni mi a nemzedékek áhitata, ideálja lesz, vagy csak a habró, zakatoló való élet kohójába tör bele, s amit onnan kiragad, az nem testté vált törvénye a kornak, hanem csak szent igéje? „És leszen azon a napon s együtt legel a farkas a báránykával s a leopárd az ozikéhez hajlik, a fi oroszlán a borjuval ölelkezik s a nyáját egy kicsiny gyermek vezeti majd.“

Ime a megjósolt örök béke gondolata évezredek előtt.

Ezzel szemben tudok egy szálló igét a hitszegő asszonyról a modern gondolatok egy nagy eskomatőrje dobta bele a világlélekbe, ugy hangzik: „öld meg!“ Öld meg! Milyen rövid, világos s határozott ez a szentenczia.

Hasonlit a tizparancsolathoz, lehetetlen félreérteni.

Csakhogy a tizparancsolatban az áll, hogy ne ölj! A gordiusi csomót ki oldja meg-e egy revolver? mi köze a fegyveres erőnek az erkölcsi rendhez? De miért hóditott az öld meg brutális logikája, — hogy az igazság mérlegén halál és becsület mint egyenértékek hevernek? s miért maradt a „ne ölj“ az örök béke magasztos vallása, kevés ideálistának jámbor vágya csupán? Mint a magot a földbe, ugy szórják a gondolatokat világgá, vagyis az emberek lelkébe. A földbe dobott mag megfogamzik majdnem mind, a lélekbe dobott gondolat közül egy-kettő. Mi ennek az oka-e a lélekben vagy a mondásban keressük-e? Vagy talán mind a kettőben?

Az a mondás fogamzik meg az emberi lélek talaján, melynek tartalma a lélek tartalmával azonos, harmonikus. A vegyrokonság törvénye érvényesül itt is fizikai törvény ez is.

Az emberi lélek a hiuság virágos kertje. A hiuság lelkünknek rózsája, nefelejtse, örökzöldje. Lelkünkben az fogamzik meg legszivósabban, a az egyéni hiuságnak hizeleg, mindig intenziven fog hatni, az agy labyrinthusaiban mélyen be fog vésődni s emlékezetben marad. Az „öld meg“ megfogamzott, mert tetszik, tetszik mert hizeleg, mert hőssé avat! Hőssé avatja azt és hirdeti, még pedig ingyen. A hős vérrel dolgozik, de hősködése az vértelen. Nem von maga után mást, mint egy kis virág fakadást a hiuság kertjében, a szivben. Most nézzük micsoda virágokat árul a „ne ölj“, az örök béke? Az örök béke, mint olyan negativ és létezése csak következményeiben észlelhető. Isteni hajnal mit előbb talán egy rémitően sötét éjszaka fog megelőzni. Régi tulajdonsága a szivnek, hogy dobbanásai egyes szűkteruletü pontokhoz gravitálnak, a mi általános egyetemes, azt már a képzelet veszi karjába. A

látjuk azt az egy forrásból kibugyogó s ugyancsak egy czélpontba összefutó hatalmas folyamatot, mely végeredményében iparügyünket fogja alig sejtett mértékben fellendíteni.

Mindez azonban csak belülről táplálható erőinket növeli, ámde Hegedüs Sándornak a kereskedelmi muzeum és a kereskedelmi hirszolgálat rendezésére tett intézkedései külső erőket is igyekszik a magyar ipar szolgálatába vonzani. A tudakozó intézményt ugyanis deczentralizálni fogják, hogy igy a vidéki iparosok is gyorsan s lehetőleg első kézből nyerjenek értesülést ugy belföldi, mint külföldi szállításra nézve is. Erre azt vethetik ellent, hogy hiszen a magyar ipar nem termel annyit, hogy még külföld felé is gravitálhasson, ám ennek oka viszont abban keresendő, hogy erre eddig még csak alkalmat sem nyujtottak iparosainknak. Ez nem utópia, hanem erős akarattal nagyon is elérhető és reális dolog.

Nemcsak elérhető és reális, hanem egyszerűen életfentartási ösztönünk egyenes következménye. Az Ausztriával fennálló gazdasági kiegyezés nagyon is gyanus módon ingadozik, ugy, hogy azt sem tudhatjuk, mikor leszünk kénytelenek önálló vámsorompót huzni határaink közé. Ezzel a vámsorompóval azonban alighanem elzárjuk magunk elől Ausztria piaczait is, melyek pedig mindeddig egyetlen fogyasztó helyeink voltak. Ez állapot bekövetkezése az első időben alighanem válságba sodorná iparunkat és kereskedelmünket, már pedig ezt teljes erőnkkel szükséges megakadályoznunk.

Igy ily szempontból tekintve a Hegedüs Sándor nagy iparfejlesztési akcióját, teljes mértékben meggyőződhetünk arról, hogy reménykedve nézhetünk a jövőbe, hiszen közgazdasági életünk felvirágzása biztos és erőteljes kezekbe van letéve.

A szegedi kiállitás.

A föld nem lehet több, ugyan annyi marad, de kétszer és háromszor annyi magyart is legyen és lesz képes eltartani.

Darányi Ignácz.

Czikkünk jelmondatául még keresve sem találhattunk volna alkalmasabbat, mint Darányi Ignácz földmivelési miniszterünknek fentebbi szavait, melyeket a szegedi kiállitás megnyitása alkalmával József főherczeghez intézett. Nagy igazságot fejezett ki a miniszter frappáns rövidséggel. Bármely államférfiunak ambicziója és méltó programmja lehet s valóban, ha a szegedi kiállitás tanuságait le akarjuk vonni, mi is csak ebből a szempontból indulhatunk ki.

Számtalanszor halljuk, komoly és arra hivatott férfiaktól, a parlamentben, a sajtóban és a társaságban, hogy Magyarország elsősorban mezőgazdasági ország s éppen ezért életkérdés reánk nézve, hogy főként mezőgazdasági ügyeink hathatós felkarolását és előbbrevitelét biztositsuk minden rendelkezésünkre álló erővel, Nem akarunk ezuttal rekriminációkba bocsátkozni, csupán azt az örvendntes tényt látjuk magunk előtt, hogy a szegedi mezőgazdasági országos kiállitás fényes erkölcsi, de eredményeiben messze kiható anyagi előnyöket is fog eredményezni.

Ez az első mezőgazdasági kiállitás, a melyet, mint o r s z á g o s jellegűt, vidéken rendeztek. Nem panaszképen emlitjük meg, de mindeddig az a téves felfogás uralkodott, hogy ily arányu kiállitásokat csak a fővárosban lehet teljes sikerrel rendezni. A szegedi kiállitás rendezésével megtörték a jeget s meggyőződésünk, hogy a látható fényes sikerrel az eddigi balhiedelem is eloszlott. De nem is csoda, hiszen csak végig kellett tekintenünk a kiállitáson, hogy az országnak, tehát a vidéknek ott felhalmozott hatalmas erejét teljes egészében értékelni birjuk.

Az őstermelés egyes ágazatainak bemutatása és a rendkivül gazdag állattenyésztési kiállitás mellett mintegy párhuzamosan láttuk a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatos gépgyártás az és ipar különféle változatait is, ami viszont arra a következtetésre nyujt alkalmat, hogy ezuttal is kétségtelen beigazolást nyert az iparnak és kereskedelemnek a mezőgazdaság fejlődésével való szoros, mondhatnók elválaszhatlan összefüggése.

Ezek a jelenségek azonban a szegedi kiállitásnak csak anyagi sikerei, igen fontosaknak kell azonban tartanunk annak erkölcsi sikereit is, melyek a különböző kongresszusok tanácskozásai s e tanácskozások eredményei nyomán áradnak szét az országban. Az országos gazdasági kongresszus, az országos halászati, méhészeti, szőlőszeti és borászati kongresszusok, nemkülönben a gazdasági tanitók kongresszusa mind, mind rendkivül fontos jelenség abban a nagy munkában, mely mezőgazdaságunk fellenditését és megerősitését czélozza.

Mindennek az egész ország hasznát fogja venni. Azok a tanulságok, melyeket az érdekelt tényezőknek ilyen összejövetelei rendszerint eredményezni szoktak, lassankint közkincsekké válnak, de meg ha más szempontból vizsgáljuk magát a kiállitást, nem az első pillanatra szembeötlenek e azok a közvetlen hasznok, melyeket annak szemléléséből maga a gazda és fölmüves nép merithet? Sajnos, azt nem lehet figyelmen kivül hagynunk, hogy nagyon is elmaradtunk az okszerü mezőgazdasági termelés terén. Rendszereink, gazdasági müveltségünk sőt még inkább gazdasági eszközeink avultak s a modern kor követelményeinek semmiképen sem felelhetnek meg. Már most mindazok, a kik alaposan s a tudni, tanulni vágyás figyelmével nézegették meg a kiállitást, bizonyára számos olyan utmutatást nyertek és tapasztaltak, melyeket sikerrel és nagy haszonnal értékesithetnek saját gazdaságuk intézésében.

Ez a legnagyobb és leginkább figyelembe veendő előny, mely ilyen kiállitásokból származik s a mely minket egy rendkivül fontos inditvány, illetve figyelmeztetés megtételére késztet. Elsősorban is népünknek van szüksége arra, hogy ily kiállitások keretében a modern mezőgazdasági rendszerekkel és eszközökkel megismerkedjék. Egyes nagyobbszabásu és országos kiállitás szükségessége tehát ha szükséges és jogosult is, viszont elengedhetlen kötelessége gazdáinknak és a vármegyei gazdasági egyesület vezetőségének, hogy nálunk szintén rendezzenek mezőgazdasági kiállitást. Ismertessük meg igy közvetlen közelből földes-

---

sziv a végesnek, a képzelet a végtelennek ad sugarakat. S igy sajnos, az „öld meg", mert ez egyes ellen tör, a szivből fog fakadni, az örök béke, mely az egész universiumot öleli föl, csupán a képzeletnek ad foglalkozást, a gondolat él mint ábránd, mint álom, de nem mint érzés. Az örök béke — gondolat talán érzés is lehetett egykor, mikor az emberiség csupán egy kis családból állott. De az ember első cselekvése a mi öregebb a tizparancsolatnál, az „öld meg." volt: Ábel vére felkiáltott az Istenhez gyilkosa Kain ellen.

S ez a vér még most se lehér, az idők nem lopták le róla pirosságot.

A teremtésben az ember qualifikálta magát a legelső vadállatnak. Ő a ki mezteleneségében tehetetlenül születik a világra gyöngeségének idején, a legszentebb önzés, az anyai szeretet gondozza. De mikor kifejlett benne az átöröklött képességek csiraja, akkor hatalmába keritü, az állatok, ásványok s növények országát, napsugárral, villammal ir, gőzzel repül, a tenger fölszinét országuttá változtatja, fenekeit kirabolja, szörnyetegeit legyőzi, a menyboltot kiméri s csillagait elkereszteli, mintha oda is fel akarná jegyezni minden az enyém én vagyok itt az-ur! egyesegyedül én. És miből meritette az ember ezt a végtelen erőt? A saját gyöngeségéből.

A puszták s őserdők erős vadjaival az ember képtelen volt megküzdeni, menekülni kellett előlük. De a gyors futáshoz gyöngék voltak lábai. Fára mászva menekülni, alkalmas kuszó körmök hiányában nem tudott, szárnyakkal sem ruházta föl a természet, hogy a magasságban talált volna menedéket az üldözők elől. Támadásra s védelemre egyaránt gyönge szervezete csak egy módot nyujtott az üldözések elháritására s a saját ragadozásaira, a cselt, ravaszságot, fogást. Elbujni s láthatatlanná tenni magát, ez volt az első fegyver, az első szellemi fegyvere. S a kisded makk merész sudárba zökkent, a kezdetleges szellemi fegyverrel idők multával meghóditotta a világot. Minden idők legnagyobb gondolkodóinak egyike Machiavelli szerint minden hatalom azokkal az eszközökkel tartható fenn, amelynek létrejöttét köszönheti. Ez szól a nagy álom megvalósulása mellett. Az ember hatalma a szellem, a haladás, s nem a vér, nem az »öld meg.« Az ember hatalma, a kulturája, éppen fizikai gyöngeségből ered.

Hadba küldi a természetet a természet ellen s győz. De némelyek a háborut jogos intézménynek tartják, afféle „tisztitó viharnak," mely egészségtelen anyagokat kiselejtez, s Madách a poezis dicső lugasából glorifikálja a vért „aki karddal öl, az nem gyilkolt" az Ember Tragédiájában.

Erkölcsi s ethikai szempontból nem kivánom vitatni, ehez szük volna e tárcza kerete De mondjuk, hogy vér s vér, halál s halál között lehet különösséget megállapitani, mondjuk, hogy az egyesnek a foradalma, az egyes ellen égbekiáltó bűn, ellenben az összeségnek a foradalma, az összeség ellen, az jogosult. Helyes, de ha felszabaditjuk a vadállatot az emberben, s szalonképessé tesszük a vért, meg fog a neki áradt folyam állani a kardnál? Milyen kedves dolog a szélnek végigsüviteni a nagy rónákon, ahol hegyek nem akadályozzák! Nem kiséri-e rendesen az aljas, a fönségest? a dicsőség suitejében nem találkoztunk-e még soha az árulással, a szentségtöréssel? a fénynek nincsen árnyéka?

A gyilok, a kard kiséretében, testvér ünnepli a testvért! Az emberi lélek legcsillogóbb jellemalakja a hős, leszáll a sárba, carricirozza önmagát — kilép bikák, vadállatok ellen, hogy bukjon egy gyalázatos bukásban, hogy győzzön egy gyalázatos győzelmet.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

A ti merész álmatokat, örök béke álmodói, megálmodta két ezer év előtt isteni látnok Jesajás próféta; a magasztos szentencziát ott hirdette Mózes a hóreb hegyén, egy megindult térdre roskadt, hivő nép előtt, mikor a soha nem változó égből Isten leszállt, az ingadozó földrész dörgött az ég, füst s felhő ölelkeznek s megrázkódik a föld s hangzik a nagy szózat »Ne ölj!«

gazdáinkkal — a néppel — azon módokat és eszközöket, melyek segélyével elmaradottságából kiemelkedhet.

Már ebből a szempontból is melegen üdvözöljük a szegedi országos kiállítást és Darányi minisztert, mert megmutatták azt az utat, melyen haladnunk kell, ha azt akarjuk, hogy számbavehető sikereket érhessünk el.

HIREK.

— **Október 6.** A világosi csata utolsó drámai felvonásának 50-ik gyászos évforduló napját fogja gyászolni minden igazán érző magyar hazafi ez évi október 6-án. Ötven éve már annak, hogy a gaz kamarilla intésére tizenhárom magyar vitézt sujtott le a bakó. Hát e mártirumságnak gyászos napját méltó kegyelet-ünnepként ülje meg minden magyar ember. A templomokban pedig istentiszteletek tartassanak a hóhér palosa alatt elvérzett tizenhárom magyar vitéz lelki üdvéért. — Az aradi vértanuk sirjánál országos gyászünnepélyt rendeznek október 6-án, melyen az ország előkelő urai is résztvesznek.

— **A király nem ment Pápára.** Az idei nagy hadgyakorlaton, mely a veszprémmegyei Csót község környékén volt végbemenendő, tudvalevőleg Ő felsége a király is megjelent volna, ha az egek csatornái éppen a kitüzött napokon nem alkalmatlankodnak országosan, miért is Ő felsége kiméli óhajtván az amugy is eléggé elcsigazott katonákat, a gyakorlat utolsó napját megelőzőleg fél nappal értesittette főtisztjeit, hogy a fent jelzett okok miatt nem fog megjelenni a gyakorlaton, s a katonák legnagyobb örömére még az nap lefujtak. A király fogadtatására hetek óta készülődő Pápa város pedig nagy szomorusaggal tünődik most véletlen csalódásán, hogy a király nem ment Pápára. No de vigasztalodjanak azon, hogy hany ezer ember nyugalmát kiméltе meg a jóságos király a kellemetlen időjárásban.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** Gyászlobogók hirdették a városközépületein e hó 11-én a mártir-halált szenvedett felejthetetlen emlékü Erzsébet királyné halála első évforduló napját. E napon Erzsébet királyné emlékezetére gyászmise volt a helybeli róm. kath. templomban, hol a hivatalok képviselőin kivül nagy számu közönség jelent meg s hallgatta végig a requiemet.

— **Az Örökimádás temploma.** Az ország előkelő köreiben akcióteljes mozgalom indult meg, hogy Budapesten, Magyarország legjobb királynéjának emlékére épitendő Örökimádás temploma költségeihez hozzájáruljanak. Előkelő hölgyek honleányi szeretettel rendezik a gyüjtést az ország minden részében. Kis-Czellben e hó 10-én és 11-én a róm. kath. templomban Jakab Bódogné és özv. Steuer Mihályné urhölgyek élén 102 forintot gyüjtöttek az Örökimádás temploma javára a kegyeletes honleányok.

— **Képviselőtestületi gyülés** volt f. évi szeptember hó 9-én. A gyülés főbb tárgyát ismételten a fogyasztási adóbérletügy képezte. Mint már egy régebbi előljárósági és képviselőtestületi ülésen is elhatároztatott, a város szeptember 16-ától kezdődőleg a fogyasztási adóbérletet házilag fogja kezelni, amennyiben ezt a fogyasztási adótörvények is elrendelik; tehát a képviselőtestület ujabban is ez értelemben határozott.

— **A »Kemenes-szent-mártoni Vajkészitő-Szövetkezet«** jelen helyzetéről az alábbi levelet vettük. Bár ezen levél t. irójának igazaiban nincs okunk kételkedni, mégis fentartva közöljük, mert bizony, ha a dolgok az alábbi levélben állitottak szerint történtek, elég szomoru világot vetnek, e ma már bizalmatlan vidéken, a szövetkezet vezetőire. A levél igy hangzik: »Tekintetes szerkesztő Ur! Tisztelettel vagyok bátor értesiteni a tek. szerkesztő urat, hogy a »Kemenes-szent-mártoni Vajkészitő-Szövetkezet« az igazgatóság tudatlansága és titkárának hanyagsága miatt a tönk szélén áll. Az augusztus hóra járó tej árát még ez ideig sem volt képes kifizetni; a szövetkezet tagjai a harom havi üzem számadását kérték az igazgatóságtól, hogy ők is tudomást szerezhessenek a szövetkezet vagyoni állásáról; de a szövetkezet titkára nem képes a számadást elkészíteni Julius 8-ától a főkönyvekbe semmi sem lett bevezetve. A vaj elkelt, de pénz nincs. Mint biztos forrásból hallani, az igazgatóság ujabb kölcsönt vett fel a szövetkezet részére önkéntesen, meghatalmazás nélkül.«

— **A difteritisz áldozata.** A kegyetlen halál, mely minden földi halandót uton-utfélen kisért, oly váratlanul ragadta el az ifju asszonyt szerető férje oldala mellől. Ez a hirtelen halál részvétet keltett mindazok szivében, akik ismerték Gróf Károly helybeli épitőmester boldogult nejét, ki rövid szenvedés után a difteritisz áldozata lett. Temetése f. hó 8-án a közönség nagy részvétele mellett ment végbe. — Ezen veszedelmes ragályos betegség esetleges továbbterjedésének meggátlása céljából széleskörü óvintézkedéseket alkalmazott a főszolgabiró.

— **A Mária névnapi bucsura** mult vasárnap mintegy tizezer lélek zarandokolt el városunkba. A szállodak teljesen tömve voltak idegenekkel. Ritka élénk képet nyert városunk e napon a messze vidékről eljött sokféle viseletü idegen itt tartózkodásával.

— **Zürzavar a vasuti állomáson.** Óriási emberáradat tolongott a helybeli vasuti állomáson folyó hó 10-én délben, mikor is több száz lélek — kik a kis-czelli bucsura jöttek — igyekezett visszautazni otthonába. A tolongásból aztán nagy zürzavar támadt, ugy, hogy a tájékozatlan utasok közül sokan egészen ellenkező irányban utaztak el.

— **Tenyészállat-dijazás.** A folyó hó 14-én Kis-Czellben megtartott tenyészállat-dijazás igen szép sikerrel járt. Kiállittatott, mintegy 70—75 darab tenyészállat. Eremmel, disz- és elismerőoklevéllel dijaztatott Zathureczky Géza tulajdonát képező 8 darabból álló magyarfajtu tehén és ökörcsoport. Ezenkivül még számos tenyészállatt dijaztatott 60, 50, 40, 30, 20, 15 és 10 korona dijakkal. — Amennyiben a dijat nyert tenyészállatokat tulajdonosaik két éven belül, a kapott jutalomdij visszafizetése terhe mellett, el nem adhatják, ellenőrzés céljából megbélyegeztettek.

— **Közegészségügyi kihágás.** Köztudomásu, sőt orvosilag megállapitva van hogy a tej egyike a fertőzés legnagyobb terjesztője; mégis a »Kemenes-szent-mártoni Vajkészitő-Szövetkezet« a már augusztus hóban egy tartályban összegyüjtött tej- és vaj-mosadékját — mely a kánikulai melegtől megrothadt — e hó 13-án a község utczáján folyatta végig s a községben lévő tócsába burogadtatta, ami pedig a közegészségügyi törvényekbe ütközik. Ezen közegészségugyi kihágásra felhivjuk a foszolgabiró ur figyelmét.

— **Ellenőrzési szemlék.** A városi hatóság köztudomásul hozza, hogy a cs és k r. közöshadseregnek október 2-án, a népfelkelőknek pedig October 3-án lesz megtartva az ellenőrzési szemléje.

— **Időjárásunk** a héten kritikus változásokon ment át; mig a mult héten kánikulai hőség volt, e héten péntekig állandó hüvös esőzés járta, ugyannyira, hogy aggódnunk kellett, nem okoz-e jelentékeny kárt a szőlőben.

— **Előleges szinházi jelentés.** Furedi Marton szinigazgató falragaszokon hirdeti, hogy 20 tagból álló dráma-, népszinmű- és vigjátektársulatával városunkba érkezik s előadásai sorozatát folyó évi szeptember 18-án a »Korona«-szálloda *nagytermében kezdi meg. Furedi igazgató* tiz előadásra bérletet nyit, melyet Fehér Vilmos, a társulat kiküldött tagjánál lehet megváltani.

— **A helybeli leányiskola és zárda** kápolnájának ujonnan történt festését a napokban fejezte be ifj Reich Imre piktor, kinek ezen szép müve dicséretes mesteri képzettségére vall.

— **Helyreigazitás.** Lapunk 11-ik számának első helyén közölt »Örömdal ngos és ftdő Hollósy Justinian apátsága 25-ik évfordulójára emlékül« cz. versben, melyet ftdő Jeney Ernő irt s díszes nyomtatásban kiadott, néhány sajtó hiba csuszott, melyet, — az i. t. olvasók szives elnézését kérve, — az alábbjakban igazitunk helyre: A tizedik versszakasz igy olvasandó:

Pusztaságnak éjjelében
Hogy az ösvényt el ne vétse:
Izrael népét az igért
Földre tüzoszlop vezette.

A tizenötödik versszakasz második sora igy helyes: »Erdem a világ zajában.« A tizennyolcadik versszakasz 1-ső sorának utolsó szava »létidőktől« értendő. Az üdvözlő táviratoknál az utolsónak »Rutar« aláirással közölt távirat helyes aláirasa pedig »Richard.«

— **Ngos és ftdő dr. Hollósy Justinián** 25 éves apátsági jubileum ünnepe alkalmára Zsigmond István kis-czelli könyvkötő és könyvárus a jubilans apát urnak hu kivitelben nyomatta le arczképét, melyet különféle diszes keretekben vagy anélkül bárki jutányos áron megszerezheti. Méltó, hogy ezen emlékkép minden család asztalán helyet foglaljon.

— **Joni-kippur.** Mult csütörtökön, szept. 14-én ülték meg izr. polgártársaink az ugynevezett »hosszu napot,« melyet teljes böjttel, a templomban való ájtatoskodással töltenek el. Ezen böjti ünnepet valamennyi hivő izraelita a legnagyobb szigorral ülte meg.

— **Áthelyezés.** A székesfehérvári kerületi csendőrparancsnokság Varga József jánosházai és Jakab Mihály kenyeri csendőrőrsparancsnokokat a szolgálat érdekében kölcsönösen áthelyezte. — Ezzel kapcsolatosan egyszersmind Varga József őrsparancsnoknak megengedte, hogy kisitkéről Komáromi Anna k. a. nőül vehesse. Gratulaljuk!

— **Pálovics József** városbiró f. hó 15-én este a »Korona«-szálloda éttermében szükebb baráti körben ünnepelte meg születésének 50-ik évforduló napját. A derék városbirót számosan üdvözölték ez alkalommal.

— **A »Szombathelyegyházmegyei Tanitó-Egyesület«** f. hó 14-én tartotta rendes évi közgyülését Szombathelyen. A gyülést megelőzőleg reggel 8 órakor a püspöki templomban isteni tisztelet volt; s azután vármegyei szegház nagytermében körülbelül 100 tanitó ült össze tanácskozásra. A közgyülést d. e. 10 órakor Puli kanonok üdvözlő szavai nyitották meg, utána Barabas sárvári tanitó, egyesületi elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, kitartásra buzditván a kartársakat s a közgyülés fontos tárgysorozata elintézését kérve közgyülést megnyitotnak nyilvánitotta. A tárgysorozat egyik főbb pontja volt, hogy egy felekezeti róm. kath. iskolának az államsegélyt megtagadták, miért is az egyesület kérvénynyel járul ez ügyben a megyés püspökhöz. A tanitók sérelmeinek tárgyalása során Kenyeres János tanitó az Eörsi kör nevében oly ritka szép szavakban terjesztette elő az alább körült inditvanyt, hogy azt jegyzőkönyvbe foglalták. Ez inditvány szerint épittessék Szombathelyen egy tanitói szeretet székház, melyben ingyenes lakhely és további ellátásban részesüljenek mindazon növendékek, kiknek szegény szülőik vannak, vagy árvák, ugy hogy a felvett fiuk a 8 gimnáziumot teljesen ingyen elvégezhessék. A nagy örömre és tetszésre talált inditvány egyhangulag elfogadtatott s határozatba ment, hogy a jövő tanév kezdetén nevezett tanitói székház meg fogja kezdeni működését. Ezután a pályamunkák felolvasása és a jutalmak kiosztása következett. Kovács Sándor sághi tanitó is 2 aranyat kapott pályamunkájáért. — Elnök buzditó szavakkal megköszönve az egybegyültek türelmét, a gyülést d. u. 2 órakor bezárta. A közgyülés után a szokásos társas ebéd ez alkalommal Erzsébet királyné évforduló gyásza miatt elmaradt.

— **Egyiptomi sötétség.** A napokban panaszra jött hozzánk néhány polgártárs, kik a hét folyamán Sárváron jártak, hogy az esős napok éjszakáin egyiptomi sötétség volt Sárváron, amennyiben, egy ottani polgártárs állitása szerint »a bekövetkezett hüvös időjárás folytán a villanylámpák valószinü befagytak.« — Hát miért van akkor villanyvilágitás? Hogy holdvilágos éjszaká-

— **Megkerült zsebtolvaj.** Hirlapunk mult szamában hirul hoztuk, hogy a legutóbbi kis-czelli országos vásáron több zsebtolvaj garazdálkodott, kik közül a csendőrségnek sikerült néhányat letartóztatni, melynek nyomán az egyik fogazembert, Fischer Simon budapesti lakos rovott multu egyént f. hó 10-én Vass Gyula, a kis-czelli csendőr-őrsparancsnokság másodvezetője elfogott. Nevezett őrsvezető erélyesen folytatja tovább a nyomozást s ezideig már hat vasári tolvajlást sikerült néki kideriteni. Az eddig kinyomozott lopott összegek mintegy 1500 frtra rugnak. — Méltó dicséretet érdemel Vass Gyula őrsvezető, kinek szorgalmas nyomozása által sikerült a veszedelmes zsebtolvajokat megkeriteni s ártalmatlanná tenni.

— **Óra-tolvaj** Kertész Lajos kis-czelli lakosnak f. hó 10-én egy kettős fedelü zsebóráját szobájából ismeretlen tettesek ellopták. A csendőrségnek megejtett nyomozása folytan Buza István dömölki lakos személyében óra-tolvaj, ki a hatóságnal feljelentetett.

— **Gyilkosság és öngyilkosság.** F. hó 14-én virradóra megrendito véres családi dráma játszódott le a szomszédos veszprémmegyei Devecser községben. Oszkó Károly 23 éves devecseri lakos földmives a vele egy házban élő 52 éves özv. Oszkó Jánosnét kegyetlenül meggyilkolta, nem kevesebb, mint 12 szurást, halálos sebet ejtve édes anyján. A gyilkos fiu mikor áldozatával végzett, anyja véres tetemét ruhákkal beburkolta, magára pedig tiszta fehérnemüt vett és a házat éjnek idején elhagyta. Kora reggel az erdőre menő emberek az anyagyilkos Oszkót egy a devecseri határban levő tanyának istállójában találtak meg felakasztva. A gyilkost és öngyilkost állatias cselekedetére allitolag családi viszálykodás s a meggyilkolt anya által vagyonának gyermekei között történt aránytalan elosztása ingerelte.

— **Hirlapunk kiadóhivatala** a helybeli ujságolvasóknak kedvezményül naponkint meghozatja s eláruittatja a »Budapesti Hirlap« kiadásában megjelenő *1 krajcáros »Esti Ujság«-ot*, melyben már korán reggel hü kivonatban olvashatók a napi események. Ezen 1 kros »Esti Uj-

ság"-ot, mely legelterjedtebb az országban, az i. t. ujság olvasó közönség szives figyelmébe és pártfogásába ajánljuk.

— **Leszállás a vonatokról.** A magyar államvasutak igazgatósága elrendelte, hogy oly állomásokon, melyeken egyes vonatok csak felszálló utasok részére állanak meg, ily vonatokról leszállani — feltéve, hogy ezek a vonatok felszálló utasok végett különben is megállanak — csak oly menetigazolvánnyal szabad, mely legalább is az ily állomásokon túlfekvó állomásra szól. Ellenben csupán az illető állomásra szóló jegyekkel leszállani nem szabad, a minthogy ily vonatokhoz az illető állomásra jegyet sem szabad kiadni.

— **Hűtlen cselédleány.** Reiff Mórné helybeli lakos panaszt tett a csendőrségnél, hogy asztalfiókjából 20 frt készpénzt a nála szolgálatban levő cselédleány f. hó 8-án ellopott. A csendőrség a lopott pénzösszeget a hűtlen cselédnek uj majorban lakó öreg anyjánál megtalálta, a tolvajt pedig a hatóságnál feljelentette.

Hetivásár.

(Saját tudósitónktól.)

Kis-Czell, szept. 14.

A heti vásár e héten teljesen gyenge volt, ami a hosszas esőzésnek, valamint az izraeliták-nak e napra eső ünnepjüknek tudható be; azért ugy az összes gabnafajokban, valamint az élelmi czikkekben csekély volt a hozatal. A gabonaárak a következők:

Buza	8 — — 8·20
Rozs	6 — — 6.10
Arpa	6·— — —
Zab	5 — — —

Egy 17 soros teljesen uj „Hungária" sorvető gép igen jutányos áron eladó. Megtekinthető Rosenheim Ferencz lakatos-mesternél K.-Czellben.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. május 1-töl.

Bpest k. p. Győr—Fehring—Gráczi vonal Szombathely—Grácz felé:

Indul: **Kis-Czellből:**

Személyv.	regg. 4·32 p.	Gyorsv.	este 6.03 p.
„	d. u. 1·54 „	Vegyesv.	„ 8·49 „

Győr—Budapest felé.

Indul: **Kis-Czellből:**

Vegyesv.	regg. 4·36 p.	Személyv.	d. u. 2·15 p.
Gyorsv.	d. e. 10.01 „	„	este 12·24 „

Kis-Czell—Pápa

(Szerda és péntek kivételével naponta.)

Indul személyvonat este . . . . . 6·40 p.

Kis-Czell—Szombathely.

(Minden kedden és pénteken közlekedik.)

Indul: **Kis-Czellből:**	Érkezik: **Kis-Czellbe:**
Vegyesv. regg. 6·15 p.	Vegyesv. d. u. 5·46 p.

Kis Czell—Csáktornya.

Indul: **Kis-Czellből:**	Érkezik: **Kis-Czellbe:**
Vegyesv. regg. 4·50 p	Személyv. d. e. 9·07 p.
„ d. u 2·05 „	Vegyesv. d. u. 12·51 „
Személyv. este 6.10 „	„ este 8.45 „

Kis-Czell—Székesfehérvár.

Indul: **Kis-Czellből:**	Érkezik: **Kis-Czellbe:**
Vegyesv. regg. 4·29 p.	Személyv. d. u. 1·14 p.
Személyv. d. u. 2·20 „	Vegyesv. d. u 5·41 „

Kis-Czell—Pándorf.

Indul: **Kis-Czellből:**	Érkezik: **Kis-Czellbe:**
Személyv. regg. 5·15 p.	Személyv. d. e. 9·45 p.
Vegyesv. d. u. 2·21 „	Vegyesv este 8·39 „

461/1899. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a kis czelli kir. járásbiróság 1898. évi V. 222/4 számu végzése következtében dr. Balassa Jenő ügyvéd által képviselt, a jánosházai takarékpénztár javára, ifj. Szabó István és Molnár György borgátai lakos ellen 339 frt 70 kr s jár. erejéig 1899. évi augusztus hó 5-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 986 frtra becsült 145½ kereszt buza, 26 kereszt árpa, 130 kereszt rozsból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kis czelli kir. járásbiróság 1898. évi V. 222/5 sz. végzése folytán 339 frt 70 kr. tőkekövetelés ennek 1898. évi junius hó 28-ik napjától járó 6% kamatai, ½% váltó dij és eddig összesen 21 frt 10 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Borgátán leendő eszközlésére **1899. évi szeptember hó 18-ik napjának d. u 1 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kis-Czell, 1899. évi aug. hó 31.

VÉGH KÁLMÁN, b.r. vhajtó.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fen-ége Salvator Lipót főherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő cs. és kir. Fenségére Salvator Lipót Főherczeg rendkivül meg van elégedve az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak ugy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek más-ikat asbestbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép ol megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonczidők.

Zágráb, 1898. jul 8. KRAHL, hkapitány

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke, a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Sives tanácsát köszöni

Dánán, 1897. évi szep. 17. tisztelő hive

Wekerle Sándor.

Ne viseljünk lábbelit a dr. Högyes-féle szab. Asbesttalpbélés nélkül.

Óvjuk lábainkat nedvességtől, meghüléstől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeménye-dés, sem lábdaganat, sem lábgőz.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbestbéléssel látja el.

Kettős vastagságu **1 frt 20 kr.**, egyszerü **60 kr.**, homoktalp **40 kr.**, gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen.

Viszonteladóknak megfelelő árengedmény.

Asbestáru-gyár betéti-társaság

BUDAPEST, Sziv-utcza 18.

A „KORONA" vendéglő átellenében. **Molnár Lajos** A „KORONA" vendéglő átellenében.

órás és ékszerész Kis-Czell.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát mindennemü arany, ezüst-, ékszeráru és órákban. Vesz és becserél régi aranyat, ezüstöt és ékszereket a legmagasabb árak mellett. Készit minden e szakmába vágó czikkeket.

Minden e szakmába vágó javitásokért, melyek *rövid idő alatt pontosan teljesitetnek* 1 évi, uj órákért 2 évi jótállás nyujtatik.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

„Somlyóvidéki Hirlap" „Kis-Czell és Vidéke"

„Vörösmarty"-könyvnyomdája Devecser.

A modern teknika minden kellékével felszerelt nagyszabá u nyomdánk elvállal mindennemü nyomtatványok pontos és diszes kiállitását, u. m.

könyveket, hetilapokat, kereskedelmi nyomtatványokat, röpiratokat.

Meghivókat, körleveleket, gyászjelentéseket névjegyeket stb. stb.

Minden néven nevezendő nyomdai munkákat diszesen és izlésesen a legolcsóbb áron állitja ki.

Megrendeléseket elfogad:

a „Kis-Czell és Vidéke" kiadóhivatala Kis-Czell

Gyarmaty-tér 76. Géfin-féle ház.

Nyomatott a kiadó „Vörösmarty"-könyvnyomda és hirlapkiadó vállalat gyorssajtóján Devecserben, 1899.